

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenhetedik évfolyam.

51. szám.

Debrecen, 1927 december 17.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Debrecen mint központ.

Abban az időben, amikor a magyar reformátusság egymással csak nagyon laza összefüggésben levő szuperintendenciákból állt, mindegyik szuperintendenciának megvolt a maga kulturális főhelye. rendszerint egyszersmind a kerület legnagyobb iskolájának székhelye, amely felé azon kerület valamennyi tagja ahítattal tekintett s amelyet minden más református egyház fölött állónak tekintett. Egyik ilyen kerületi főhely Debrecen volt és mivel a tiszántúli rész adta a magyar reformátusságnak legnagyobb hányadát, természetes, hogy emellett a lelki berendezés mellett Debrecen lett legtöbb magyar reformátusnak a Mekkája. Amiatt meg, hogy a debreceni kollégium nemcsak a tiszántúliaknak, de az egész magyar reformátusságnak legnagyobb iskolája volt s hogy ide örömmel jöttek tanulni a Duna mentéről és a felvidékről is, Debrecen a drága emlékü, a rajongva szeretett Alma Mater városa magasztalt volt az ország minden részében.

De nemcsak azért lehetett Debrecen a magyar reformátusság kulturális középpontja. Hanem azért is, mert akkor volt itt jellegzetes debreceni szellemi élet. A kollégium olyan iskola volt, amilyen nem volt több ebben a magyar hazában. Tudósabb tanárok, jobban nevelt deákok lehettek máshol, de olyanok, akikre az Alma Mater úgy átadta a maga karakterét, nem voltak sehol sem. A kollégium tanárai maguk is csaknem kivétel nélkül debreceni diákok közül kerültek ki és ha máshonnan jöttek is, rövidesen átítatódtek a debreceni kollégium szellemével. Kazinczi gúnyosan és kárhoztatással írta, hogy aki debreceni levegőt szítt, már impetálva van, de ez a mondás abban az értelemben, hogy aki állandóbban Debrecenben lakott, debreceni szellemmel telt meg, valóban igaz volt.

A helyzet most természetesen egészen más. A magyar közönség hozzászókkott ahhoz a gondolathoz, hogy a magyar szellemi életnek a középpontja nem lehet más, mint Budapest. Igaz ugyan, hogy a budapesti kulturának nincs sem speciális magyar, sem annál kevésbé speciális református, sőt budapesti karaktere sem, és Budapestnek a kulturája is éppen olyan szintelen és nemzetközi, mint amilyen szintelen és nemzetközi az egész

városnak a képe. Mindazáltal leküzdhetetlen erővel halad előre a főváros azon az úton, hogy a magyar kulturális élet egyedüli színterévé legyen s ezen nem is lehet, nem is szükséges változtatni, csak arra kell törekedni, hogy ezt a célt a főváros elérni ne tudja. A centralizáció törekvése nagyon sok jó eredménnyel is jár, hát csak hadd működjék. Azokat a károkat pedig, amelyeket a centralizáció teljes diadala okozna, idejében megtett lépésekkel kellőképpen lehet ellensúlyozni.

Ebben a vonatkozásban vár Debrecenre nagy feladat. Arról, hogy Debrecen legyen ismét, mint valaha volt az egész magyar református élet középpontja, hiabavaló álmodozni. Azokat a nagy szellemi erőnyezőket, amelyek a mi életünket is a főváros felé irányítják, megsemmisíteni nem is lehet, kár is volna. Ellenben igenis Debrecen van hivatva első sorban arra, hogy Budapest mellett, és ha kell, esetleg Budapesttel szemben, a vidék kulturáját képviselje és egyesítse magában vagy a maga zászlója alatt azokat a jó erőket, amelyek a fővárosi kulturát egy vagy más vonatkozásban nem helyeslik és a falu nyersebb, de melegebb magyarságát, és a falu talán kevésbé átgondolt, de mélyebb ragaszkodással teljes reformátusságát óhajtják érvényesíteni.

Ahhoz is azonban, hogy Debrecen ebben a vonatkozásban nem centrum, csak zászlóvivő legyen, vis-za kell állítanunk azt a boldog időt, amikor Debrecen tudományban, irodalomban, hitben és szertartásban meghatározott és országszerte ismert irányzatot jelentett. Valljuk meg őszintén, hogy ebben a tekintetben a most szokásos szólásmód szerint nagy lecsúszás állott be. Azok, akik máshonnan jöttek Debrecenbe, nem szeretik úgy ezt a várost és ennek reformátusságát, mint ahogy a régiek szerették, és akik idevalók, vagy legalább itt tanultak is, nagyjából nélkülözik a jellegzetes szint. Debrecen mintha megszűnt volna Debrecen lenni s egy nagy szürke város került volna a helyére, ami nem is falu, nem is város, nem is egészen magyar, de még azért nem éppen nemzetközi, már nem igazában református, de nem is pápista és nem is hitetlen: szóval valami átmeneti alakulat, amelyikről ta'an meg lehet állapítani, hogy mi volt, de aligha azt, hogy mi lesz.

Természetesen nekünk, de egyszersmind az egész magyarságnak, sőt általában az egész emberi kultúrának az az érdeke, hogy ami lesz Debrecen, az megint csak Debrecen legyen: magyar és református szellemű nagy kulturális szekhely. Ehhez azonban nem az kell, hogy Debrecen ellene szegezzük a centralizációnak, vagy a centrum törekvéseinek, hanem az, hogy Debrecen ne menjen senki után, a centrum után sem, hanem maga produkálja a maga egészséges, komoly és magas színvonalú kulturáját, amelynek előtte tisztelettel meghajolnak az ország más részlein élők, és amely megragadja és magába olvassza, vagy legalább is átalakítja az ország bármely vidéken élő reformátusokat, sőt a Debrecenben és környékén lakó nem reformátusokat is.

Ennek az erőteljesen jellegzetes kultúra kifejezésének bizonyára még vannak a maga nevezetes akadályai. Így elsősorban az, hogy az oktatásügy nincsen többé úgy egységes vezetés alatt, mint volt azelőtt, s hogy különösen a fel-ő oktatás terén egymással nagyon is ellentétes irányzatok érvényesülhetnek. Am ez csak kisebbik akadály. Ha a régi debreceni szellem egységesen dominálna mindenütt intézményünkben, ez a heterogenitás hamarosan megszűnnék, vagy legalább is minimumra esőkkenne. Sokkal nagyobb baj ennél az, hogy önmagunk köreiben nem vagyunk egységesek. Egy meghatározott debreceni, vagy kollégiumi szellemről a reformátusság köreiben sem lehet szó.

Ennek egészen bizonyosan az az oka, hogy bennünket immár jó hosszú idő óta sokkal jobban érdekelt az országos politika, mint akár a hit, akár a tudomány, akár az eleink szokásaihoz és szelleméhez ragaszkodás. Az egyházban is politikát csináltunk és az egyházi kérdéseket is a politikai pártérdekek szemüvegén keresztül vizsgáltuk. Papjaink szívesen álltak be pártvezérnek, ha alkalom nyílt rá, esetleg országos képviselőnek, és egyesek ahelyett, hogy holtig tanultak volna, holtig korteskedtek. Világi vezetőinket is aszerint szerettük kivalogatni, hogy mekkora az országos politikában a tekintélyük, pedig megtörtént nem egyszer, hogy a felfujt nagyság amott nemsokára lepuffant, de akkor már üresen is csak a nyakunkon maradt. Az, aki valami nagy pozíciót tölt be, kivonja magát az ügyeinkben munkálkodás alól azzal a megokolással, hogy hát az ő allamban elfoglalt helyzete ezt nem engedi, viszont amikor lehanyaglik a magasságból, akkor jön közénk azzal az intencióval, hogy az elveszett helyett a mi segítségünkkel majd csak visszafoglalja. Emberek, akik egyébként szépen együtt munkálkodhatnának egyházunk érdekében, szembekerülnek és egymás ellen, vagy legalább is egyik a másik ellen, támadnak, politikai pártszempontok és politikai pártérdekek miatt.

Milyen áldás lenne, ha a pártpolitikát az ajtó előtt tudnánk hagyni mindannyian, akik református egyházunk bármilyen szolgálatára szántuk el magunkat. Akkor lehetne közöttünk egységes szellem kulturális vonatkozásban is és akkor lehetne szó arról, hogy Debrecen nem központja, de a maga

nemében legjelentősebb szellemi irányítója lehessen a magyar reformátusságnak.

Mivel pedig ezek szerint úgy látom, hogy a politikai ügyekbe belebonyolódás nemesak általán református egyháznak, de közelebbről szeretett Debrecenünknek is nagy ártalmára van, mindenben igazat adok a lap előző számában R. L.-től olvasható vezércikknek: nem igen lenne jó minékünk az a reformátusnak nevezett, de bennünket a református mivoltunkból politikai érdek szerint előbb-utóbb kiforgató politikai napi lap.

Világi.

Iskola

Kerekes Ferenc pedagógiai levelei.

(Folytatás.)

Második esztendő:

Togatusok:

1. Deák és Görög Literatura.
2. Universalis Historia.
3. Applicata Mathesis.
4. Physica.

Nem togatusok:

1. Applicata Mathesis.
2. Univ. Historia.
3. Statistica, Ius Naturae, és Magyarország Ius Publicuma.

Szerdán és szombaton extraordinarie mindkét felének Német nyelv.

Harmadik esztendő:

Togatusok:

1. } Philosophia, Statistica, Ius Naturae.
2. } Magyarországi Ius Publ. Francia nyelv.
3. } Hazai törvények.
4. }

Nem togatusok:

1. } Hazai törvények.
2. } Physica.
3. } Ecclesiastica Historia.
4. } Szerdán, szombaton mindkettőnek rajzolás.

„Itt kezdődik a Theologicus Cursus mely már csak a togatusokra tartozik.“

Negyedik esztendő:

1. Theologia dogmatica és polemica
2. Ecclesiast. Historia.
3. } Sidó és Görög Exegesis, az azokra tartozó
4. } tudományokkal együtt.

Ötödik esztendő:

1. Theol. dogmatica, polemica, és moralis.
2. A magyarországi Prot. Eccleziák Hirt. Homiletica és Cura Pastoralis.

3. } Mint a 4-ik esztendőben.
4. }

„A hatodik esztendőben és azon felül levő minden deákok repetálni fogják a Theologicum és Exegeticum Studiumokat.“

Kerekes kijelenti, hogy az egészben legfeljebb csak két vezető principiumot lát: hogy a biennisi deák professzort hallgathat, és hogy napi négy órát hallgatnak. De a nagyarányú tervből semmi sem látszik. *Kedvetlenül nézi általában* ezt az egész rendszert s élesen kritizálja.

Faj neki, hogy a chemiát és botanicát háttérbe szorították. Észrevételei:

I. Helyes, hogy beosztják a tárgyakat évekre. *Tán félték, hogy a chemiára megy mindenki?* De ezt egészen el is hagyták.

II. Napi 4 órát vettek az azelőtti 3 helyett, s így egészen jól bejöhett volna negyedik helyre a chemia.

III. A publicusok studiuma könnyen megrövidült így, mert 4 órával három évnél többre, erőnek erejével sem lehetett volna nyújtani.

IV. A külföldre szándékozó nem togatusokat is teológiára szorítja e rendszer a harmadik éven túl, pedig nem érdekli ez a gyakorlati életre készülőket. Így természettudományokat nem hallanak a 3. éven túl.

V. Bienniseket professzori leckékre bocsátották, tán hogy a profe-szoroknak diákok szerezzenek.

VI. Togatus ifjak a negyedik évtől fogva szüntelen csak teológiát hallgatnak. Így ezeket is elzárták a természettudományoktól.

VII. Egy év múlva még azt határozták, hogy a togatus ifjaktól már a harmadik évben ki kell tudni, hogy papi pályára mennek-e, vagy nem. s eszerint adják a beneficiumokat. Így pressionalják az ifjakat teológiára. Ez is természettudományellenes in ézkedés.

VIII. Nagy kedvezés tapasztalható a saeculani status iránt, de egyben ellenkezés is, a gyakorlati pályára szándékozó togatusok üldözésével.

Az almosdi értekezleten hozták az esztendővel azután való póttörvényt. Igaz, egyházkerületi bizottság hozta, de hisz csak egy ember vezeti a társaságokat is, „a maga nemtelen céljai irányában”. Itt is ez az eset. „Megléhet, hogy az csak egy embernek a része, és hogy ennek az embernek valósággal az a rossz és nemtelen célja lehetett ezen systemának készítésében, hogy a természeti tudományokat ezáltal az iskolából kiszorítja, de a maga rossz és nemtelen célját eltitkolván, a főtiszt. Superintendentiának fejét szép szín alatt vette és beszéltette rá. Nem lehet a főtiszt. Superint. eljárásainak tulajdonítani.”

Mindenki tudja ennek az egy embernek a természettudományok iránti ellenszenvét. Már 1815. Lőrinc napi vásárkor lebeszélni igyekezett a természettudományi profe-szorságra jelöltet azzal, hogy csak extraordinariusok lesznek tárgyai. Pedig mindenki érezte a szükségét. „Le volna téve iskolánk örökös szerencsétlenségének fundamentoma, és végezete, mivel ezen rendelkezések nemesak hitünk sorsosinak e hazában, hanem egész nemzetünknek, sőt egész hazánk javával, előmenetelével és virágzásával egyenesen ellenkeznek.” Káros mindenkire nézve, különösen a publicusokra, kik úgy is gyakorlati életre készülnek. Inkább a papokat kell egyetemesebb műveltségűvé tenni: kívánatosabb,

hogy a papok nagy-törvénytudók is legyenek, mint világiakat szorítsanak őket egyáltalán nem érdeklő papi tanulmányokra. De hiszen, meg a protestáns egyházjogot sem veszi fel a terv. A bécsi egyetemen előadják a földművelést s az arra alkalmaztatott chemiát is. Jószág irtokos ifjainknak ez, és nem theologia dogmatica és polemica kell.

Mi jogon rövidítik a publicusok tanulási idejét a togatusokkal szemben? Ezek a szegények még nehezebben viselik a költségeiket. Igazában a beöltözöttek, pályalya túl hosszú. Az 5. sőt több éven túl is sok van meg. „*Es tündeig vagy kertőig bent a Collegiumban praecceptorokodik, vagy processséget, vagy más hivatalokat visel, vagy hivatal nélkül is valami promotiora benn várakozni kénytelenévetik, azu an ismét 2-3 esztendeig rectorokodik, végre még academiákra is megy, hogy így valahára az életbe... léphessen.*” Inkább ezen kellene rövidíteni. „Nem azt kell főcéljává tenni törekvésünknek, hogy minél rövidebb idő alatt, hanem azt, minél jobban végzék iskolai pályafutásukat.” ... „Az új systema a nem togatus ifjakra nézve cél nélkül való, sőt káros és ártalmas, és hogy sem a theologiában való fundamentum ismeret, sem a cursus rövidítése... erre teljes éggel okot nem adhattak.” De a togatusokra, különösen a papnak készülőkre is ártalmas. A papok földet kapnak a fizetésbe, s jó művelésével mintat kellene adni a népnek. Bécsben a theologia kötelező a gazdasági tudomány tanulása...

„Az olyan embertől, aki nekem azt hánynia, hogy a papnak nem az a kötelessége, hogy gazdálkodjon, hanem az, hogy predikáljon, azt kérdem, hogy hát a predikálásban nem lehet-e hasznát venni a természeti tudományoknak?” Megkapom fejtegeti itt a botanika stb. jelentőségét a papra. Mennyi képet vehet belőlük! A chemiái meleggél példázhatja a szeretetet stb. Mint ex geták, szövegmagyarazók sem nélkülözhetik a természettudományokat. Hogy fejtegeti akkor a biblia plántáit, állatait köveit?

A theologia gyakorlására sem lehetne képtelenebb módszert találni a végnélküli ismétlé-nél: inkább németül kellene az ifjakat jól megtanítani, hogy használhas-ák a német professzorok munkait, melyekből a mieink is táplálkoznak.

A legújabb rendelkezések a beneficiumokat csak papnak akarják nyújtani: ez veszedelmes. Így oda nem való, sőt pappá lenni nem is akarók mennek erre a tanulmányi szakra. Avval is romja az új rendszer a papság érdekeit, hogy még többé teszi a rengeteg vagans pap számát. Így még könnyebben játszhatnak a parasztok a papokkal. Inkább a gyakorlati pályára készülőket kellene segíteni. „Így legalább a candidatus, ha sok esztendőig várakozik is, ha mindenéből kifogyván szinte a kétségbeeséssel küzdök is, ha sír is titkon a maga sorsán — példát tudok rá — sőt ha utóljára koldusra talál is jutni, magára vethet és senkit nem átkozhat, hogy ő most nem volna koldus, ha beneficiumokkal arra nem juttatták volna.”

3. A pappá lenni nem akaró togatusokra nézve is ártalmas e rendszer, mert a harmadik év végén bevallván céljukat, üldöztetésben részesünek; ha meg hazudnak, jellemük esik áldozatul, éppen a

theológia tanulása közben. Kedvük ellenére gyötördnek a theológiával, az idő eljárt, s végül megmaradnak — rossz papnak. „Nincs az egész iskolában egy ifjú, is... akinek az új Systema káros, ártalmas és veszedelmes ne volna” — vonja le Kerekes éles fejtegetései eredményét egyetlen mondatban.

4. De magára az iskolára is igen ártalmas: rossz emlékezetet hagy hátra az erőszakosság a tanulóknak. A Szombaiána katedra se jött volna, ha üldözték volna itt hajdan az alapítót a reális pályára készülését. Most már ő sem igen állítana: megszerették az új rendeléssel az alapító emlékét is. Nem üldözni, de más gyakorlati katedrák alapítását is melegen kellene.

5. Iskolánktól függ csaknem az egész reformátusság, ezen a réven tehát egész hitünknek kárt tesz az új rendszer. Csak hadd legyenek inkább közöttünk jó ingénieurok stb. is!

6. Egész nemzetünknek is árt. „Nem esmerjük a természetet!” kiált fel keserűen Kerekes. „A magyarországi plánták és kövek mind német nevek alatt lesznek esmerete-ekké: a gläubersót dr. Oesterreicher fedezi fel Magyarországon, a timsókövet von Weiss, a plántákat Waldstein és Kitaibel stb.”

7. Hazánkban még sok elrejtett természeti kincs van. Ezeket fel kellene fedezni, külföldi tudósok szerint milyen gazdag lehetne az ország. Ehelyett tudatlan barbárok módjára nezzük a mások nagy keszületit.

De van még egy fontosabb szempont: a reáliák üldözésével a társadalom léteérdeke ellen vét az iskola, a kormánynak előbb-utóbb kötelessége lesz megfosztani autonómiájától.

Más rendszer kell, állapítja meg végeredményképpen Kerekes. Ennek kidolgozása lesz a következő fejezetek feladata.

Az 1815-i tantervről a Milleneumi Értesítő nem tud; pedig az 1815 nov. 15-i tanárkari gyűlés jegyzőkönyvében olvashatja a kor tanulmányozója.

Amit Kerekes mond e tervről, nem sok hozzátenni valónk lehet, hiszen rendszerint közölte a hivatalos adatokat. Mindenesetre sajátos, hogy Szoboszlai Papnak Debrecenben ilyen részletes helyzetrajzot, jegyzőkönyvi pontos kivonatot küld.

(Nagykörös.) (Folytatjuk.) **Dr. Törös László.**

Közélet

Séta amerikai újságok közt.

Felejtjük pár percre a magunk bajait, problémáit szomorúságait, ha tudjuk és gyönyörködünk az újvilág boldognak látszó embereiben s csodálatos dolgaiban, amit reánk mosolyognak az újságokból.

Ha ezek közül az újságok közül egyet szét-nyitunk, betéríthetjük vele az asztalt. Nagyok ezek, mint nagy maga Amerika is! És, aki először vesz kezébe ily lapot, elkábul attól, hogy mi minden

van abban írásban és képen a világ minden részéből!

Itt látható egy összekötözött lábú ember az akasztófa alatt, amint pózolván olvas a kíváncsi nézők előtt valami deklarációt. A halál már kitérte ott karjait és ők filmeznek, játszanak!

Emitt meg szembe mosolyog ránk egy miszisz, aki arról nevezetes, hogy megírta egyik nemrég elhunyt elnökkel való szerelmi viszonyát és ez a könyv negyed millió dollárt jövedelmeztet neki. Lehet valami ilyesmirel álmódott a feldarabolt Kodelka felesége, aki színészi pályára lépett legutóbb!...

Ott Coolidge elnök fényképét látom, amint indián főnöknek öltöztetve komolykodik, amott meg a legutóbb Európába járt Vallker, New-York polgármestere (Dzsimi) nevet tollas indián fejdíszben!... S nálunk még azt is rossz néven veszik kőtyagos és értelmetlen emberek, ha Kormányzó urat, vagy a miniszterelnököt súlyos és emésztő gondjaik között olykor pihenést és felüdülést keresve, vadász, vagy sport ruhában kapja le az élelmes fotóriporter!...

Bámulnunk kell a propagandának az élelmes-ségnek, a dollár fülöncsípésének ezer trükkjét, eszközét és módját, akár cigarettáját, akár műfogait kínálja az amerikai!... Akár templomba hív, akár magyar iskolába csalogat, akár könyvet árul, vagy előfizetőket gyűjt — (mint ahogy itt látom előttem egy napilapban a „Jópásztor” című katolikus folyóirat felhívását) — azt mind másképpen teszi, mint mi itthon, akik azt hisszük, hogy a pénznek nincs egyéb dolga, kötelessége és ambíciója, minthogy minket felkeressen s örüljön ha hozzánk vagy tőlünk elgurulhat!...

Igazán pompás dolog amerikai magyar lapot venni kezünkbe. Sok olyat tudunk meg így hazulról és a nagy világból, amit pesti lapokban hiába keresünk. Szinte világ esemény most a new-yorki Kossuth-szobor felállítását.

Csak azzal persze meg kell alkudnunk, hogy az amerikai magyar napilapokat nem akadémikusoknak, vagy mérő lateiner embereknek írják, hanem legtöbbször kevés idővel rendelkező munkásoknak és üzletembereknek, akik a világon mindenről informálva vannak és mindenből tudnak egy keveset, ami a fő dögmbön történik, még pedig legöbbször — a kábel és rádió jóvoltából — az nap vagy másnap!...

Bizonyos, hogy a minapi véres oláh diák-kongresszusról, amelyen ezt a magasztos jelszót üvöltötték nyitott bicskával, Nagyvárad utcáin: „Magyarok és zsidók a föld alá!” amerikai testvéreink hamarabb tudták, mint mi a Szamos-háton!...

Hogy min minden van egy amerikai magyar napilapban és hogy min minden érdeklő ott künn a mi atyánkfiait, arról nem lehet ily rövid cikk keretében beszámolni.

Csak annyit még, hogy református egyházi híreket, ügyeket, református egyesületek, convenciók

dolgait állandóan, nap mint nap hozza, beleértve az egyházi disznótorokat is, ami nem tréfa!

Odakünn minden magyar olvas új-ágot, de ha hazajönnek leszoknak róla, közömbösek és fásultak lesznek; legfeljebb ingyen fogadják el az egyházi lapokat s naptárokat! Csodálatos, szomorú világ ez a mienk! Próbáljunk változtatni rajta.

Szamoskér.

Kósa Béla.

Irodalom

A hódmezővásárhelyi református egyház története, tekintettel az ország és a vidék egyházi állapotára és főbb eseményeire. Irta: Dr. Szeremlei Sámuel. Sajtó alá rendezte Tereh Gyula. Hódmezővásárhely, 1927. Roth Antal kiadása és nyomása. Nagy 8°. 392 lap. Számos képpel. Ára?

A legutóbbi két emberöltő folyamán Révész Imre és Szilády Áron mellett Szeremlei Császár Sámuel, Hódmezővásárhelynek több mint fél-századon át működött nagy lelkipásztora volt az a harmadik tudós és író magyar református prédikátor, akinek tudományos és irodalmi munkássága egészen abszolút mértéket is elbirt s akiről ezt nemcsak a saját egyházának illetékes fórumai ismerték el, hanem az ország legmagasabb „világi” tudományos köztekintélyei is. A Szeremlei tudományos oeuvre-je kétségtelenül szűkebb körű, kevésbé úttörő és alapvető jellegű amazokénál, de szorgalomban terjedelemben és tudományos súlyban egyértékű a másik kettőével. Amellett Szeremleinek nemcsak az a kegyelem adatott meg, ami — ellentétben Révész Imrével — Sziládyéknak: hogy t. i. pátriárkai kort érhetett s késő vénységéig megőrzött szellemi frissességgel és irodalmi termelőképességgel jóformán minden tudományos tervét maradéktalanul valóra válthatta: hanem megadatott neki még az az öröm is, amelyben a másik kettőnek már sokkal kevesebb része volt: hogy t. i. tudományos és irodalmi munkásságával egyensúlyban állhatott gyakorló lelkipásztori tevékenysége is s ez utóbbinak terén épp oly harmónikus és nagyszabású eredményekre tekinthetett vissza szép életének alkonyán, mint aminőket amazal elért.

Ez a posthumus műve méltó záróköve e valóban nagy szellem tudományos pályafutásának. A hódmezővásárhelyi nagy egyház mozgalmas és érdekesítő történetének gondos és kimerítő feldolgozását nyújtja benne. Nagy református egyházaink helyi történetéről mindmáig ez a legszelesebb perspektívájú, legteljesebb és tudományos szempontból legértékesebb monographia, amellyel Szeremlei nemcsak elsőrangú történelmi teljesítményt, hanem, még „holta után is beszélve”, sürgősen követhető példát is adott. Dolgozata a források lehető legmélyebb és legszelesebb körű felhasználásán alapul (ellentétben nem egy egyházi monogra-

phuséval, aki még a közvetlen közelből elérhető forrásokot is felszínesen vagy éppen nem használta föl!) s ennek következtében rendkívül gazdag és sokoldalú történelmi rajzot nyújt, olyat, amelynek tanulságai az egyetemes magyar protestáns egyház- és művelődéstörténelmi tudást is roppantul értékes adatokkal és szempontokkal vannak hivatva gyarapítani. Előadása mentes minden frázistól és álpathostól; noha a legmélyebb szeretettel csüng a tárgyán, semmit sem eszményít és semmit nem hallgat el; amivel nagyon természetesen, eléri azt a gondolkozó olvasónál, hogy ez, a minden korszaknak bőven meglévő árnyoldalak mellett fel-feltűnedező fényt csak annál inkább méltányolni tudja a hódító-parti nagy ekklezsia küzdelmes és zivataros multjában és e mult nagy és kicsinyes szereplőiben.

A nagyemlékű szerző ezt a művét már hanyatló erővel írta, de ez a feldolgozáson és az előadáson alig látszik meg: legfőljebb a kortörténeti keretet vontatta itt-ott egykissé bővebbre a kellesténél (ami az ő hatalmas encyclopaedikus történelmi tudása és kolosszális forrásismerete mellett igazán nem csoda) s viszont a helyi események egymásutánját tömörítette össze néhol a világosság hátrányára. Egyébként azonban műve még olvasmánynak is lebilincselő s az anyagon való uralkodása még nem egy modernebb iskolát járt (vagy járhatott) egyházi historikusunk számára is példa lehet.

Hanem a külső alak, amelyben a mű elénk lép, mintha csak kigunyolása volna belső értékének. Elejétől végig rakva van botrányos sajtóhibákkal, amelyek különösen a forrásutalásoknál a mű tudományos használatát is nagyban megnehezíthetik. Képei gyarló kivitelűek, egy-néhányának kivételével részben rosszul összeválogatottak, részben pedig fölöslegesek vagy hibás jelzetűek. Igen sajnálatos, hogy a mű kiadásában és sajtó alá rendezésében megnyilvánult kétségtelen kegyelet a külalak méltó voltának biztosítására már nem terjedt ki. Szeremlei olyan abszolút magyar református érték, akinek semmi legkisebb posthumus írását nem szabad — s ezt a monumentális művét legkevésbé lett volna szabad — így bocsátani a nyilvánosság elé. Bárcsak valaha még lehetne mód egy külalak tekintetében is kifogástalan második kiadást rendezni belőle, addig pedig legalább a forgalomba még nem hozott példányokhoz kellene csatolni az értelemzavaró sajtóhibáknak szakemberek által megkészítendő pontos jegyzékét.

r. i.

Sylvester rendszeres hittani kézikönyve. I. A keresztyénség világnézete (Református dogmatika). Irta: Dr. Vass Vince református theol. akadémiai tanár. Első kötet. Tahitótjalu, 1927. 8°. 170 lap. Ára?

A kitűnően sikerült és égetően hézagpótló bibliai kézikönyv után egy másik, épp oly ki-

áltó szellemi szükséglet betöltéséhez fogott a Sylvester-nyomda: a népszerű magyar református dogmatika megírásához. Alkalmasabb embert erre keresve sem találhattak volna Vass Vincénél, akinek alapos tudása, erőteljes református öntudata, meleg és mély személyes kegyessége és kitűnő formaérzéke megannyi elsőrendű minősítés e feladat szerencsés megoldásához. Ez az első kötet — amely a szokott prolegomena után a dogmatika két első részét („Az Isten és a természet”; „Az Isten és az ember”) adja, minden tekintetben kielégíti hozzáfűzött várakozásunkat: a pompás szerkesztőképesség s az egyes kérdések bátor és találó megmarkolása mellett megkapó didaktikus erő kifejező és megjelenítő készség is nyilvánul meg benne, ami nem minden dogmatikusnak sajátja. Nem gáncs, de díszreteképen mondhatjuk el róla, hogy legsikerültebb részei egy-egy elragadó prédikáció erejével hatnak reánk. A legmelegebben ajánljuk a tanulmányozását lelkészeknek és nem lelkészeknek s nagy várakozással nézünk a folytatása elé.

Bethlen-könyvtár 12. szám. Az erdélyi fejedelmek nemzeti politikája. Irta: Rugonfalvi Kiss István. Budapest, 1927. Bethlen-nyomda. 8°. 150 lap. Ára?

Igazi nemes kálvinista érzülettel megírt szellemes és tanulságos átnézete a magyar nemzeti történelem egyik legragyogóbb korának: a fejedelmi Erdély történetének, amely korszaknak politikai alapeszméit, szellemi aspirációit, diplomáciai mechanizmusát és személyi tényezőit a szerző a hivatott kutató és tanító mesterkezével fejti föl, kapcsolja egybe, magyarázza és értékeli. A művön átvonuló kálvinista felfogás a tárgyilagosságnak annyira nem árt, hogy pl. az I. Rákóczi György alakjáról a szerző a protestáns köztudatban élőtől jóval eltérő és nem kis mértékben *ellenszenves* képet rajzol, ami szerintünk ott, ahol az ilyen feltűnő állításokat csak *előadni* lehet, de részletes igazolásukra nincs tér, meglehetősen „sommás eljárás”, kivált népszerűsítő célzatú műben. Ez a körülmény azonban a mű egészének kisebbségére nem szolgálhat, mert ezt református irodalmunk csak nyereségnek tekintheti; — amelyért úgy az írónak, mint a kiadónak elismerés és köszönet jár.

ri.

Halottaink

Elhunyt svájci lelkész. Frauenfelder Arnold református lelkész Berlingenben (Thurgau Kanton) folyó évi november 26-án „baleset következtében” hirtelen elhunyt. A megküldött gyászjelentésből nem tudható meg, hogy mi okozta az 53 éves férfiú oly hamari kimúlását. Az elhunyt feleséget s két gyermeket hagyott hátra. Frauenfelder lelkes

magyarbarát volt s hazánkat 1899-ben és 1921-ben meglátogatta. A svájci lapokban gyakran tájékoztatta a közönséget a magyar viszonyok felől. Sok magyar gyermek nyaralását segítette elő. A megboldogultban dr. Veress István tanítóképző-intézeti igazgató felejtethetetlen barátját gyászolja, akivel együtt tanult a baseli egyetemen s 30 évig állott vele levelezésben. E kiváló magyarbarát életrajzát később részletesen megírjuk. Áldott legyen emléke!

Vargha Éva, Vargha Zoltán abádszalóki lelkész-társunk leánykaja 6 éves korában december 6-án elhunyt. Az Úr kötözte be a megsebzett szíveket.

Balassa Sándor, a dunamelléki egyházkerület és a vértessaljai egyházmegye tanácsbírája december 1-én hosszas szenvedés után elhunyt. Áldott legyen emlékezete.

Különfelek

Az V-ik budapesti presbiteri konferencia december 14—16. napjain ment végbe. Dr. Ravasz László püspök imádsága után megnyitó beszédet tartott dr. Némethy Károly főgondnok. Előadásokat tartottak Hamar István theol. tanár, dr. Bernáth István egyetemi tanár, Szabó Imre lelkész, dr. Victor János theol. tanár és Benedek Zsolt konventi tanácsos. Az előadásokat megbeszélések követték.

Debreceni lelkészek vidéken. Az elmúlt héten két vidéki látogatást is tettek a debreceni lelkészek. Dec. 7-én Hajdunánáson, az ottani Nagytemplomban, melyet színültig megtöltöttek a nánási reformátusok, Kolozsvary Kiss László lelkész prédikált, míg Baja Mihály lelkész vallásos tárgyú költeményeiből olvasott fel. Kolozsvary Mihály hajdunánási lelkész imával, az ottani templomi vegyeskar pompás karénekkal vett részt az estélyen. A perselypénzt a Kálvinháznak ajánlották fel. December 8-án Ujfehértón tartott vallásos estély. Porzolt István esperes rendezésében. Imádkozott és prédikált Baja Mihály lelkész, alkalmi költeményt adott elő Madar Zoltán s.-lelkész, szolónéket Benyhe Imre ispotályi tanító. Itt is szép számmal voltak a templomban. A fenti szolgálatok a vidéki lelkészek többiből debreceni szereplésének is viszonzásai voltak.

A debreceni református főgimnázium „Arany János” Önképzőköre szépen sikerült ünnepélyt rendezett december 10-én a főgimnázium tornacsarnokában. Az ifjúsági vegyeskar szép énekszámát után Radvanyi Kálmán „Apátlan székelek” című 3 felvonásos színművét adta elő a lelkes ifjúság igen nagy siker mellett. A szép ünnepséget a főgimnáziumi zenekar indulója rekesztette be.

Vallásos ünnepség lesz Debrecenben december 18-án d. u. mind a négy templomban a szegények felségelyezésére.

A Török Imre hevesnagykunsági esperes (Kis-újszállás) szerkesztése és kiadásában megjelenő „Szeretet” c. egyházi folyóirat az 1928. évvel immár XVII. évfolyamát kezdi meg. Szerkesztő a régi magyar kálvinista szellemben dolgozik, melynél keresztyénibbet nem ösmer. Folyóiratának célja, miután a rosszról, a szomorítóról, bűnről, lopás, csalás, öldöklés, öngyilkosság stb-ről eleget olvashatunk könyvekben és újságokban: írni csak a jóról, az örvendeztetőről, a tisztáról, a fenköltől, a magasabbrendűről, a szentségesről s mindenről, ami vigasztal, reményt ad és erősít; legfőképen pedig a szeretet követésre ösztönző cselekedeteiről. Ezért járt a szerkesztő külföldön is, előbb Skócia, majd Finnország irányában és ezért szándékozik kimenni valamennyi időre Amerikába s ha lehet, a Szentföldre is, hol épen az égi szeretet szállt alá egykor a földi világra. A havonként egyszer megjelenő illusztrált folyóirat egy egész évi előfizetési díja: két pengő ötven fillér. — Gyűjtőleveket s régebbi vagy új példányokat mutatoba szíves örömmel küldök. T. I.

Az elekló a debreceni református kollégiumban december 16-án d. u. 2 órakor ment végbe igen nagy érdeklődés mellett. Solymosi József szénior beszéde után Dezső László 4. é. theológus krónikás olvasta fel igen jól sikerült krónikáját. Sajnos, éppen a legjobb helyek most sem igen kértek 1 gátust, vagy specifikáltak.

Vezsény községnek bensőséges ünnepe volt december 4-én. Amikor kegyelettel adózott volt lelkesze, Ádám Kálmán emlékének halála 10 éves fordulóján, mely alkalommal szép ünnepség keretében a megboldogult arcképét is leleplezték a kultúrház dísztermében.

A bősörményi református leányegyesület karácsonyi vásárja. A hajdúbősörményi református leányegyesület lelkes tábora december 10-én d. u. 4 órai kezdettel karácsonyi vásárt tartott a közönség élénk részvétele mellett. A leányegyesületnek kitünő és semmi fáradságot nem ismerő agilis elnöknőjének, özv. Nagy Imrénének vezetése mellett az a célja, hogy mintegy 100 szegény gyermeket különböző ruhaneműekkel Karácsonykor megajándékozzon. E célból gyűjtési akciót indított, melynek befejező aktusaként a karácsonyi vásárjuk szolgált.

Karácsonyfaünnepély. Az Eötvös uccai ifjúsági vöröskereszt-egyesület jótékony célú karácsonyfaünnepélyt rendez karácsonyfa gyűjtással, karácsonyi mesejátékkal, balettáncal, karácsonyi szavallattal egybekötve szombaton és vasárnap, az 17. és 18-án délután 2 órai kezdettel; 17-én gyermekeknek, 18-án felnőtteknek. Eötvös-utca 50. szám alatt, a fiúiskolában.

A szegedi Bethlen Gábor-Kör december 11-én délután 3 órakor könyvismertető délutánt rendezett.

A makói református Nőegylet és az Újvárosi Leánykör szépen sikerült tea-estélyt rendezett december 2-án a szegények karácsonyi megajándékozására.

Az ercsi kicsiny gyülekezet templomépítési alapjának javára téglajegyeket, boesátott ki.

A Nyilas-telepen vallásos délután volt december 15-én d. u. 6 órakor. Bibliát magyarázott Baja Mihály lelkesz. Szavalt Madar Zoltán segédlelkesz.

A sátoraljaujhelyi református Leányegylet december 5-én jól sikerült műsoros estélyt tartott.

A Baár—Madas református leányliceum tanári tes ülete december hó 5-én szülői értekezletet tartott, amelyen dr. Imre Sándor egyetemi tanár „A tekintély kérdése a nevelésben” címen tartott érdekes előadást.

A megszállott Komáromban működő Református Konfirmált Leányok Köre december 4-én a kollégium nagytermében a szegény iskolás gyermekek javára nagyszerű karácsonyi vásárt rendezett. A vásár tárgyait legnagyobb részét a kör tagjai készítették.

A Magyar Diákok „Pro Christo” Szövetsége (M. E. K. D. Sz.) 1928 január 28—30. napjain, Budapesten tartja országos téli diákgyűlését. Jelentkezni lehet január 15-ig a szövetség irodájában: Budapest, VII., Hársfa ucca 59B.

A józsefvárosi templom szentelése december 4-én 1/2 11 órakor folyt le. Templomszentelési beszédet dr. Ravasz László püspök tartott. D. u. 1/2 6 órakor vallásos ünnepség volt.

A Kossuth uccai leánykör december 15-én, délután 4 órakor tartotta alakuló közgyűlését Baja Mihály lelkesz vezetése alatt a DMKE-épület dísztermében. Az új egyesületnek már is mintegy 75 tagja van. Szép reménységgel tekintünk a leánykör munkálkodására elé, mely a belmissziói munkában való segédkezést, szegénysegélyezést, irodalmi, vallásos ünnepségek tartását tűzte ki programmjául.

Cegléden férfi bibliakör van alakulóban a férfiak kérésére. Az új bibliakör januárban fogja megkezdeni áldásos működését. Cegléden a belmissziói munka intenzíve folyik. A nők részére már régen létesült bibliakör, az iskolás gyermekek vasárnapi iskolai oktatásban részesülnek. Gondoskodás történt a rendőrlegénység vallásos neveléséről is. December 11-én a nőegyesület szépen sikerült karácsonyi vásárt rendezett. A jövedelem részint a „Gyülekezeti házra”, főképen pedig a szegények segélyezésére fordították. Karácsony szombatján pedig a Nőegylet tagjai megvendégelik a szegényház, kórház, fogház és árvaház lakóit.

A karácsonyfa-vásár a debreceni Templomegyesület rendezésében most is szép eredménnyel folyik. Elárusító helyek vannak a kollégium udvarán, a Városháza átjárónál és a Kossuth uccán. A karácsonyfavásár jövedelme szegénysegélyezésre fordítatik.

A polgári iskolai tanárok gyűlése Debrecenben. A Tanáregyesület Tiszavideki Köre vasárnap tartotta közgyűlését a Kereskedő Társulat dísztermében. H. Fekete Péter elnök megnyitó beszédében vázolta a tanáregyesület vezető-égének nehéz körülmények között folytatott kitartó munkásságát. Vitéz Csányk Adorján titkári, Székely Simon pénztárosi jelentésének előterjesztése után Tamáska Endre alelnök a Rendtartás módosításáról értekezett. Nagy József tanár, a kör tb. elnöke tartott előadást azután a szülőföld ismertetéséről, amelynek nagy fontosságát megapóán domborította ki. Értékes előadásáért köszönetben részesült. Nehány indítvány letárgyalása után a közgyűlés megválasztotta a tisztújítást. Egyhangúlag a régi tisztikart választotta meg.

Segélyt kapott a debreceni K. I. E. Méliusz cserkészcsapata. A városi Tanács a Méliusz cserkészcsapat parancsnokának, Baksa Sándor theológus kérelmére 100 pengő segélyt szavazott meg a Méliusz csapat karácsonyi felruhási akciójára.

Vallásos estély volt az ispotályi templomban december 11-én d. u. 5 órakor. Bibliát olvasott és imádkozott Felker János lelkész, prédikált Molnár Ferenc lelkész. „Áldott legyen...” Orgonakíséret mellett énekelte Kovács Kalmán református tanító. Felolvasást tartott Nagy Sándor segédlelkész. Vargha Gy.: „Érted rövid.” Orgonakíséret mellett énekelte Benyhe Imre református orgonista-kántor. Utóimát mondott dr. Boér Károly református felsőleányiskolai vallásos tanár.

A Magyar Ifjúsági Vörös-Kereszt végrehajtóbizottsága vitéz dr. Simon Elemer és dr. Petri Pálné elnöke alatt december 4., 5. és 6-án nagyszabású pedagógiai kongresszust rendezett Budapesten, ahol Csonka-Magyarország pedagógusai mintegy százhuszan gyűltek össze, hogy egymást és egymás módszereit megismerve, együttesen munkálkodhassanak legszentebb céljuk elérésében: a tökéletes gyermeknevelésben, amelynek a Magyar Ifjúsági Vörös-Kereszt egyik legkiválóbb eszköze.

Gyermekek örökbefogadása. A Magyar Gyermektelepítés néven működő egyesület sürgősen keres egy évet betöltött és három évesnél fiatalabb leánygyermekeket örökbeadásra. Mintán az ilyenkorú leánygyermekekben igen nagy a kereslet (!), a szülők és arvagymok ilyenkorú örökbekínáltaikat jelentsék be azonnal a Budapest, VIII., Gyulai Pál utca 9 szám alatt lévő irodába, ahol minden kedden és szombaton 11—1-ig találkoznak a gyermekkeresők és öökbe vagy gondozóba kiáltak. Az egyesület inasok elhelyezéseivel is foglalkozik s ezért kéri az iparosokat és kereskedőket, hogy szükségletüket jelentsék be. A Magyar Gyermektelepítés a rábizott gyermekeket egyházhü. evangéliumi lelkületű környezetben nevelteti föl.

Takarékpénztári csekkszámia 43,916.

Gyermekefelruházás a régi képviselőházban. Nagybányai Horváth Miklósné karácsonyi gyűjtéséből 1250 szegénysorsú gyermeket ruhának fel december hó 20 án délelőtt fél 12 órakor, a régi képviselőházban, nagyszabású karácsonyi ünnepeken.

Debrecen a Városok Szövetségében. A Magyar Városok Országos Szövetségének Debrecen is tagja. A jövő évi tagsági díj Debrecenre 1200 pengőre rug.

A „Szülők Iskolája“ december 11-én fél négy órakor a homokkerti ref. Olvasókönyvtárban tartotta előadását. Tóth Ápádné tanítóképzőintezeti tanár „Az anya a munkás otthonában” címen foglalkozott a családi élet szociális, gazdasági viszonylataiban az anya szerepével, jellemével, életével. Előadását vetítőképek bemutatása követte.

Állami gépjárművezetői (soffőr) tanfolyam nyílik meg a m. kir. technológiai és anyagvizsgáló intézet keretében 1928 január 28-án este fél hét órakor. A tanfolyamra vonatkozó tájékoztatót az igazgatóság (Budapest VIII., József-körút 6., I. 8.) kívánatra küld.

Egy, teljesen jókarban levő **toronyóra** jutányos áron eladó. Cím a kiadó hivatalban.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől

3520—1927. szám.

Körlevél

a kebelbeli lelkészekhez.

A magyar mezőgazdasági társadalmi intézményei karöltve azokkal a testületekkel és kultúr-szervekkel, amelyek Darányi Ignác munkáságnak áldásos hatását saját törekvéseik előbbrevite ében közvetlenül is érezték, elhatározták, hogy az elhunyt gazdavezér emlékének szoborműben való megörökítésére országos mozgalmat indítanak.

A „Magyar Gazdaszöveg” a gyűjtési akciót a földművelő nép legszélesebb rétegeire kiterjeszti. Evégből minden község előljárási feladatát a gyűjtési akcióba már eddig is bevonta. Arra kérem leköztestvéreimet, hogy ezen akciót közremunkalásukkal minél sikeresebbé tenni mé tóztassanak.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1927 december 10.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

3607—1927. szám.

Körlevél

a kebelbeli egyházi és iskolai hatóságokhoz.

Az Országos Közművelődési Tanács Kossuth Lajos iratait 13 kötetben kiadta és forgalomba hozta. Ezek közül 10 kötet Kossuth Lajosnak az

KUN JÓZSEF keszműves és műköszörű Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

emigrációban kelt iratait, 3 kötet pedig beszédeit foglalja magában. A teljes sorozat ára 260 P, azaz kétszázhatvan pengő, amely havi 16 pengős részletekben is törleszhető.

Amidőn e kiadványok lehető bezerzésére az egyházi és iskolai hatóságok figyelmét felhívom, egyben jelzem, hogy a szóban levő munka egy teljes sorozata az Egyetemes Konvent központi irodájában (Budapest, VII., Abonyi utca 21.) megtekinthető.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1927 december 10.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázati hirdetés.

A hódmezővásárhelyi református egyház presbitériuma újonnan szervezett harmadik segédlelkési állásra pályázatot hirdet. — Jövedelme évi 1440 pengő és az ilyen állás után adni szokott államsegély, amiért azonban az egyház nem szavatol.

Kötelessége a város külső részén levő három rendes lelkész helyettesítése, azok akadályoztatása esetén, külterületi istentisztelet tartása és a belmissziói munkák végzése.

Kérvények okmányokkal alólirott elnöklelkészhez nyújtandók be december hó végéig, az állás azonnal elfoglalandó.

Papp Imre,
elnöklelkész.

1—2

A november 26-án megjelent 48 ik számban közzétett „Pályázat, a nyírbogati református IV-ik tanítói állásra“ pályázati határideje december 24-ig meghosszabbított.

Pályázat.

A Dunaapáti református egyház a lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1928 január 8. Választás 10-én. A kántortanító javadalma: 82 P 25 fill. készpénz, 30 mázsa búza, 8 öl puhatest tűzifa beszálítva, 9 hold 388 □-öl szántó föld, 4 darab

marhára legelő. Lakás, kert természetben. Stóla. A földek adóját egyház fizeti. 1 hold föld hasznóbélete utódra kötelező.

A kántortanító kötelessége: Az összes kántori teendők végzése, kanonikus alkalmatkor és lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése, belmissziói munkában segédkezés. 2. A III—VI. vegyes osztályok és ismétlők tanítása. 9. Presbiteri jegyzőkönyv vezetése.

Az állás a választás megerősítése után azonnal elfoglalandó.

Református presbiterium.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:

Dr. KUN BÉLA.

Szántó József

Hódmezővásárhelyi szabómester

debreceni helyettese

TÓTH JÓZSEF

elsőrendű angol úriszabósága

Burgundia-utca 12. szám.

Hozott szövetekből is

elsőrendű munkák

**biztos, szép, divatos
szabással**

méltányos árakért készülnek.

„DANKÓ“ Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református ápolda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

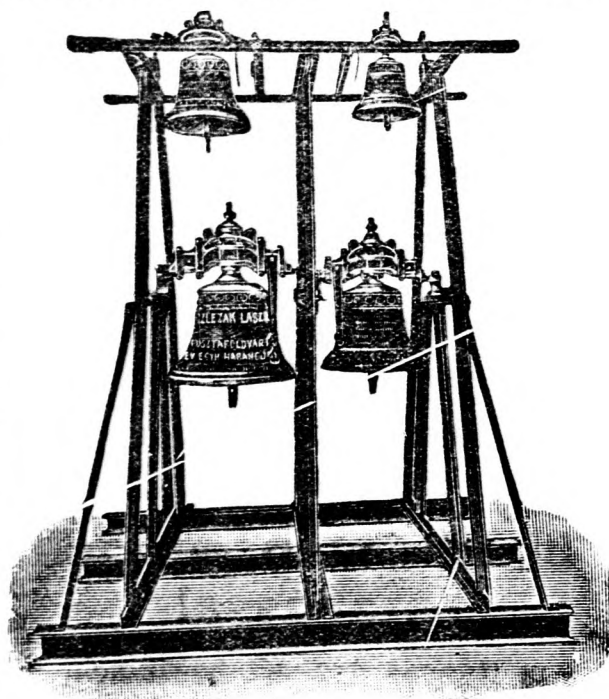
Debreczeni István
órasmester
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

Az 1906. évi debreceni iparkiadást díszoklevéllel, a budapesti és székesfehérvári orsz. kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját hazában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ŐR-
HAZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53

Az 1900. évi párisi világ, 1921. és 1923. évi vasvári kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi közműipari tárlaton a m. kir. koronázott díszoklevéllel, az 1927. évi budapesti, székesfehérvári és szentesi kiállításon a nagy aranyéremmel kitüntetve. — Számos egyházi elismeréssel.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárúk
állandó nagy raktára.
Telefon 6.

Legszebb Karácsonyi és Újévi ajándék a ZSOLTÁR. Rendkívül leszállított árak!!!

32° alakú DÍSSZOLTÁROK.

Párnázott díszvaszonkötés, dombor préseléssel, arany Metszessel	10.80
Celluloid csontkötés, fehér, fekete, fekete-márvány, barnamárvány, kékmorét, fábarna és színes gyöngyházutánzat, közepesen aranyozott kehellyel, arany Metszessel	8.—
Ugyanaz, kapoccsal	8.60
Celluloid csontkötés, fehér és fekete színben, közepesen aranyozott kehellyel, arany Metszessel	13.60
Ugyanaz, kapoccsal	14.20
Celluloid csontkötés, fehér és fekete színben, festett virágdíszsel, aranyozott kehellyel, arany Metszessel	12.—
Ugyanaz, kapoccsal	13.—
Legfinomabb párnázott, fekete kígyóbörkötés, aranyozott kehellyel, arany Metszessel	16.60
Ugyanaz, bőrkapoccsal	17.20
Legfinomabb párnázott, fekete mintázott, kecskebörkötés, aranyozott kehellyel, arany Metszessel	16.60
Legfinomabb párnázott, schagrínbörkötés, zöld, barna, bordó, kék és fekete színben, aranyozott kehellyel, arany Metszessel	13.—
Legfinomabb párnázott, schagrínbörkötés, zöld, barna, bordó, kék és fekete színben, festett virágdíszsel, aranyozott kehellyel, arany Metszessel	13.40
Legfinomabb valódi fekete kígyóbörkötés, sima táblával, arany Metszessel, hordozható, párnázott bőrtáskával	22.70
Legfinomabb antilopbörkötés, különböző színben, arany Metszessel	12.—
Legfinomabb antilopbörkötés, különböző színben, sima táblával, hordozható párnázott bőrtáskával, arany Metszessel	22.70

16° alakú DÍSSZOLTÁROK.

Diszvaszon, kehely préseléssel, vörös Metszessel	4.—
Diszvaszon párnázott, vörös Metszessel	7.—
Legfinomabb valódi párnázott fekete kígyóbörkötés, aranyozott kehellyel, arany Metszessel	13.40
Legfinomabb valódi párnázott, mintázott kecskebörkötés, fekete, kék és barna színben, aranyozott kehellyel, arany Metszessel	13.40
Legfinomabb valódi párnázott schagrínbörkötés, különböző színben, festett virágdíszsel, aranyozott kehellyel, arany Metszessel	14.70
Legfinomabb valódi párnázott, schagrínbörkötés, különböző színben, aranyozott kehellyel, arany Metszessel	13.40
Celluloid csontkötés, különböző színben és különböző mintákban, arany Metszessel	8.—
Ugyanaz, kapoccsal	8.60
Celluloid csontkötés, különböző színben, festett virágdíszsel, arany Metszessel	10.—
Ugyanaz, kapoccsal	10.70

Kaphatók és megrendelhetők

a „MÉLIUSZ”

könyv-, zenemű-, papír- és írószerekkereskedésben
Debrecen, Ferenc József-út 26. szám.
Telefon: 2-70.